

Jarmila Hlaváčková

REKONSTRUKCE ARCHIVU JEZUITSKÉHO DOMU TŘETÍ PROBACE V TELČI*

Tento článek se zabývá rekonstrukcí archivu telčské koleje v závěru její existence. Vychází z inventáře, který vznikl při manipulaci kolejního archivu v roce 1762, a byl doplňován až do roku 1773.¹⁾ Cílem následujících řádek je popis archivu, jeho obsah a členění, otázka dochování a ozřejmění současného uložení. Základ tkví v současném fondu Moravského zemského archivu „Jezuité Telč“, který Jiří Radimský uspořádal v roce 1952 také podle systému z roku 1762. Z celkem 44 tematických skupin se jich zde nachází 28, z nichž některé jsou dochovány v úplnosti a jiné torzovitě. O ostatních referuje pořadatel fondu jako o zničených či postoupených dvakrát (po roce 1773 a za druhé světové války) do Vídně.²⁾ Tento článek navazuje na Radimského práci³⁾ a upozorňuje na další dochované archiválie;⁴⁾ věnuje se však i těm, které dnes již neexistují, pokud mám za to, že samotná informace o jejich výskytu by mohla být pro badatele zajímavá. Konečně si tyto řádky všimají i dalších pramenů telčské jezuitské proveniencce, které v inventáři absentují a byly tedy v koleji uchovávány – alespoň v době vzniku inventáře – mimo archivní prostor, a snaží se odpovědět, z jakého důvodu.⁵⁾

* Studie vznikla s podporou projektu NAKI II, č. DG16P02M043 Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši. Za konzultace děkuji kolegům Mgr. Kateřině Bobkové-Valentové, Ph.D., a Ing. Mgr. Ondřeji Hnilicovi, Ph.D.

¹⁾ Moravský zemský archiv v Brně (dále MZA), E 30 Jezuité Telč, kn. 1, Catalogus universalis rerum in Archivo Telczensi Societatis Jesu contentarum. Confectus Anno Domini 1762.

²⁾ Jiří Radimský, *Jesuité v Telči 1651–1773, inventář fondu*. Brno 1952. K dochování archiválií srov. úvod inventáře (s. I–IV). Fond nese označení E 30 Jezuité Telč. Soubor originálních listin na pergamenu (z různých příhrádek, často ze scr. 18, některé z nich však nebyly v roce 1762 manipulovány a novou signaturu nedostaly), který Radimský vyčlenil, byl digitalizován a zveřejněn v databázi Monasterium. Viz zde: <http://monasterium.net/mom/CZ-MZA/E30/fond?block=1> [cit. 3. 1. 2019]. Za upozornění na veřejně dostupné digitalizáty vděčím pracovníci Moravského zemského archivu Mgr. Pavle Pítelové. Nesignované archiválie zařadil Radimský také do fondu, tuto skupinu neoznačoval žádnou značkou, nese pouze název „bez sign.“ a je zařazena na konec fondu, do kart. 13.

³⁾ V jeho inventáři lze tedy nalézt soupis všech sign., které se z původního archivu dochovaly ve fondu Jezuité Telč, a jejich regista. Srov. J. Radimský, *Jesuité v Telči 1651–1773*.

JEZUITSKÁ KOLEJ V TELČI

Mimořádnost koleje v Telči tkví v jejím zaměření. Od svého založení v roce 1651 hraběnkou Františkou Slavatovou byla domem třetí probace. To znamenalo, že zde jednoročním pobytem prošla drtivá většina osazenstva české jezuitské provincie. Náplní pobytu byla nejen intenzivní duchovní cvičení v době před složením definitivních slibů, ale také studium a praxe v pastoraci.⁶⁾ Kolej však nebyla zaměřena pouze na poskytování vhodného zázemí pro otce třetí probace, zřizovala nižší školu, gymnázium, hudební seminář a lékárnu. V řadě míst v okolí byli jezuité patrony far a ve spravovaných statcích měli své poddané.⁷⁾ Do jaké míry můžeme všechny tyto aktivity jezuitů studovat v jejich archivu?

⁴⁾ Radimský v inventáři (J. Radimský, *Jesuité v Telči 1651–1773*, s. I) uvedl, že některé položky byly po zrušení řádu odeslány do Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien (dále HHStA). Po roce 1918 byly převezeny do Prahy a během II. světové války znovu deponovány ve Vídni. Poté byly opět navraceny. Dnes jsou archiválie v zásadě rozděleny mezi tři instituce: Moravský zemský archiv, Národní archiv (dále NA), Österreichische Nationalbibliothek (dále ÖNB). Na archiváliích proto nalezneme několikrát signování – manipulace v koleji před 1762; manipulace 1762; manipulace guberniální 1773 (ne na archiváliích, ale na složkách); signování v HHStA (připisováno na tytéž guberniální složky); sign. v ÖNB, NA a MZA (stejná jako manipulace z roku 1762).

⁵⁾ Z prací týkajících se klášterních či řádových archivů lze zmínit: Jitka Křečková, *Archiv břevnovského kláštera*. In: *Paginae historiae*, 14, 2006, s. 11–29; Jitka Křečková, *Archiv české františkánské provincie*. In: *Historia Franciscana II. Sborník textů. Kapitoly z dějin české františkánské provincie sv. Václava u příležitosti 300. výročí úmrtí provinčního ministra a významného učence Bernarda Sanniga (1704) a 400. výročí příchodu františkánů k Panně Marii Sněžné v Praze (1604)*. Kostelní Vydří 2005, s. 214–224; Jitka Křečková – Petra Nevimová, *Přehled pramenů chotěšovského kláštera ve Státním ústředním archivu v Praze*. In: *Minulostí Západočeského kraje*, 38, 2003, s. 207–221; Václav Štěpán, *Osudy archivu a knihovny dominikánského kláštera v Opavě*. Sborník archivních prací, 53, 2003, č. 2, s. 525–549.

⁶⁾ K formaci v terciátu krátce Ivana Čornejová, *Tovaryštvo Ježíšovo. Jezuité v Čechách*. Praha 2002, s. 55.

⁷⁾ Přehledně ke koleji Dušan Foltýn, *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*. Praha 2005, s. 675–679. Z recentních prací: lékárna se věnovaly Anna Hamřlová, *Repositoria jezuitské lékárny v Telči: Nástin uměleckohistorického kontextu*. Zprávy památkové péče, 77, 2017, s. 11–18; a Markéta Holubová, *Lékárna telčské koleje a její správci*. Dějiny vědy a techniky, 50, č. 3, 2017, s. 174–191. O jezuitském kostele psala Anna Hamřlová, *Calices arte et pretio exquisitos: Liturgické stříbro kostela Jména Ježíš v Telči z pohledu kostelních inventářů a účtů*. Průzkumy památek, 25, 2018, č. 1, s. 71–86 a Pavla Zvolánková, *Jezuitský kostel Jména Ježíš v Telči*. Magisterská diplomová práce, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2008. Narativním textům pak Michaela Ramešová – Štěpán Valeček, *Vztahy variant literae annuae domu třetí probace v Telči v letech 1656–1660. Analýza a komparace kopií*. Folia Historica Bohemica (dále FHB), 31, č. 1, 2016, s. 87–106.

MANIPULACE ARCHIVU Z ROKU 1762

Dochovaný inventář z roku 1762 svědčí o poměrně pozdní snaze archiv (zno-
vu)uspořádat. Důvod manipulace neznáme. Z archivářovy snahy od sebe oddělit
archiválie pro danou oblast (např. hospodářství nebo farní správu) aktuální a za-
staralé se zdá, že archiv měl takové vnitřní členění, které neumožňovalo rychlou
orientaci. Těto domněnce nahrává i fakt, že sice jednotlivé písemnosti nejčastěji
na rubu nesly stručný regest, avšak k němu již nebyla přičleněna žádná jedinečná
signatura. List byl zpravidla označen jen číslem (N 1, N 2 atd.).⁸⁾ Nechtěná záměna
pak byla možná. Můžeme se dále domnívat, že nové uspořádání využilo dosavadní
archivní skříně, protože v *supplementech historiae* ani jinde nemáme žádné zprávy
o nákladech za zhotovení nových skříní.⁹⁾

Pořadatelem archivu byl tehdejší rektor koleje Josephus Asten, SJ. Dřív než byl
jmenován roku 1760 rektorem v Telči, strávil deset let (1749–1759) v Římě v asis-
tenci Germanie na pozici *amanuens assistentiae Germaniae*. Stálá práce se spi-
sovým materiálem v tomto úřadu jej patrně motivovala k tomu, aby se náročné
činnosti zhostil.¹⁰⁾ Z podoby inventářových zápisů i z dochovaných elenchů,

⁸⁾ Konkrétní tematická skupina pak mohla nést nějaké další označení, a to buď slovní nebo pís-
menné, jak snad lze soudit z některých indicií. Tomuto tvrzení by odpovídalo v kontextu celé ma-
nipulace z roku 1762 netradiční řešení věcné skupiny č. 33, v jejichž signaturách figuruje kromě čís-
la skříně a pořadového čísla archiválie ještě písmeno G.

⁹⁾ Pro telčskou kolej se zachovala komplexní řada výročních zpráv (*litterae annuae*, pro roky
1656–1740) a *supplement historiae* (1696–1769). Soupis všech variant telčských výročních zpráv
a *supplement* vznikl pro interní účely badatelů projektu a sestavovala jej Kateřina Bobková-Valen-
tová. Členové týmu zajistili také digitalizaci pramenů, a umožnili tak efektivní studium, za což jim
náleží poděkování. Přehled dochovaných sbírek obsahujících tyto narativní prameny viz in Kateři-
na Bobková-Valentová, *Litterae annuae Provinciae Bohemiae* (1623–1755). FHB, 25, 2010, s. 23–49,
zde zejména s. 43–47.

¹⁰⁾ K Astenovi viz Bio-bibliografická databáze řeholníků v českých zemích v raném novověku, hes-
lo Asten, Josephus, SJ, 1710–1782, <http://reholnici.hiu.cas.lcz/katalog/l.dll?hal~1000100795> [cit.
18. 12. 2018]. Kompletnější životopis s odkazy na primární prameny a literaturu viz Ústav dějin
Univerzity Karlovy – Archiv Univerzity Karlovy, Kartotéka a databáze jezuitů České provincie To-
varyšstva Ježíšova zpracovaná Annou Fechtnerovou, heslo Asten, Josephus, P. Dr. Phil. Dále Ivana
Čornejová – Anna Fechtnerová (eds.), *Životopisný slovník pražské univerzity*. Praha 1986, s. 6–7.
Vysvětlení k asistencím, několika provinciím spojeným v jeden celek, viz Kateřina Bobková-Val-
entová, *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*. Praha 2006, s. 13.

Dalším rozhodujícím důkazem pro to, že archiv uspořádal rektor Asten, je – kromě značných zku-
šeností z římského úřadu – jeho rukopis v inventáři z roku 1762. Inventář není psán jeho rukou ce-
lý, Asten však napsal seznam všech příhrádek, nadepsal elenchy všech věcných skupin, zhoto-
vil různé poznámky a vysvětlující komentáře, vytvořil některé elenchy a po dokončené manipulaci

kteří byly vloženy přímo do archivních skříní, je zřejmé, že měl k ruce několik po-
mocníků. Elenchy mohl zhotovit prostým opsáním kdokoliv, pořádání jednotli-
vých skříní bylo snad úkolem pro ty nositele úřadů, kteří měli k daným
písemnostem blízko. Přijmeme-li úvahu, že pořadatel archivu také svým rukopi-
sem zhotovil záznamy do inventáře, je zřejmé, že Asten zpracoval minimálně tyto
věcné skupiny:¹¹⁾ 1 – Aktuální stvrzenky a obligace, 15 – Elogia, 17 – Zaměstnanci
koleje, 20 – *Litterae annuae* a dějiny koleje, 21 – Listy generálů a provinciálů,
24 – Účty, 26 a 27 – Různé, 28 – *Viatica*, 30 – Nadace pro chudé, 31 – Olivetská
kaple, 32 – Knínická kaple, 34 – *Terciát*, 35 – Školy, 37 – Testamenty, 38 – Misie,
39 – Telčské kostely, 40 – Zahrada koleje, 41 – Staré účty, 42 – Hospodářské knihy,
43 – Různé a 44 – Originály fundačních a nadačních listin. Jeden z jeho pomoc-
níků měl na starosti oddíly 2 – *Pontificia*, 3 – Abdikace a sliby, 4 – *Prezentace* do
farností, 5 – Řád a provincie, 7 – Lékárna, 8 – Knihovna, 9 – Světská správa, 10 –
Kapitál a úroky, 11 – *Pohledávky* a donace, 12 – *Smlouvy*, 13 – *Konvikt sv. Andělů*,
22 – *Telčský magistrát*, 23 – *Hospodářství*, 25 – *Kostel Jména Ježíš*, 29 – *Pokor-
ného nadace*, 36 – *Spory*. Druhý pomocník pak skupiny 6 – *Stvrzenky* a *obligace*,
14 – *Vnitřní správa*, 16 – *Biskupové* a *konzistoř*, 18 – *Fundace*, 19 – *Knínice*, 33 –
Patronátní práva. Mezi pořadatele bychom snad mohli zařadit ministra koleje
(v roce 1762 jím byl Sigismundus Wagner, SJ).¹²⁾ Naopak se neangažoval prokurá-
tor, neboť tento úřad nebyl v Telči několikrát během existence koleje obsazen a As-
tenův rektorát byl jedním z těchto období. Resp. zastavatele tohoto úřadu je nutno
hledat mezi laickými bratry, tzv. *koadjutory*; povinnosti tohoto úřadu nesl v roce
1762 Wenceslaus Pusch, SJ, označován však byl v katalogu jako *socius prokurá-
tora*.¹³⁾ Stejně tak ale rektor mohl pořadací práce přidělit jiným obyvatelům koleje,
jak je zřejmé z toho, že tematicky podobně zaměřené skupiny nezpracovala jedna
a táž osoba.

Po skončení archivních prací Asten do inventáře zapsal také listiny vzniklé v době
vlastního rektorátu (celkem 25 položek). V inventáři nalezneme záznamy všech
dalších rektorů – Michaela Frische, SJ (1762–1765), Ferdinanda Heinricha, SJ
(1765–1769), Carola Gottschlicha, SJ (1769–1770), Francisca Haana, SJ (1770–

zařadil do archivu také písemnosti vzniklé v době jeho úřadu a do inventáře doplnil jejich regesta.
Srov. MZA, E 30, kn. 1, *passim*.

¹¹⁾ Přehlednou tabulku věcných skupin uvádím v Příloze. Pro plynulost textu uvádím názvy při-
hrádek v češtině, věcné skupiny samozřejmě nesly v archivu i inventáři pojmenování latinská.
Latinské názvy cituje již zmíněná tabulka.

¹²⁾ Státní okresní archiv Jindřichův Hradec (dále SOKA JH), Sbírká rkp., inv. č. 5, *Catalogus perso-
narum Domus Telcensis*, nefol.

¹³⁾ Ve výše citovaném katalogu v oddílu „*Procuratores*“ nalezneme k roku 1762 pouze poznámku
„*nullus sacerdos*“. V oddíle věnovaném *koadjutorům* je u Wenceslaa Pusche uvedeno „*soc. oecon.*“.
Srov. SOKA JH, Sb. rkp. 5, *Catalogus personarum*, nefol.

1773).¹⁴⁾ Záznamů, a tedy vkladů listin do archivu, je poměrně málo. Množství archivovaných položek odpovídá tomu, jak který rektor archiv vnímal.¹⁵⁾

Josephus Asten a jeho kolegové zavedli celkem 44 věcných skupin.¹⁶⁾ Některé archivní přihrádky (*Scrinium*) byly věnovány **nařízením představených a úřadů** (2 – Papežské dokumenty, generální a provinciální kongregace; 5 – Řád a provincie; 9 – Světské úřady a provinciálát; 16 – Biskupové a konzistoř; 21 – Listy generálů a provinciálů). Další **hospodaření** (1 – Aktuální stvrzenky a obligace; 6 – Stvrzenky a obligace; 10 – Kapitál a úroky; 11 – Pohledávky a donace; 12 – Smlouvy; 18 – Fundace; 23 – Hospodářské záležitosti, 24 – Účty, 41 – Staré účty), kam patřila také **správa statků** (19), jedna přihrádka patřila zaměstnancům koleje (17). Jiné přihrádky obsahovaly materiály k **duchovní správě**, pastorační činnosti, kostelům (4 – Prezentace do farností; 25 – Kostel Jména Ježíš; 31 – Kaple na Olivetské hoře; 32 – Kaple v Knínicích; 33 – Patronátní záležitosti; 39 – Telčské kostely). Několik dalších přihrádek obsahovalo materiály k **vnitřní správě** a chodu koleje (7 – Lékárna; 8 – Knihovna; 13 – Konvikt sv. Andělů; 14 – Domestica; 35 – Školy; 40 – Zahradka koleje), **personálie** (3 – Abdikace noviců a sliby; 14 – Domestica, 15 – Elogia; 28 – Viatica) a **dějiny koleje** (20 – Litterae annuae a dějiny koleje). Několik přihrádek obsahovalo „Varia“. Do zvláštního oddílu (ne s číslem, ale archivní značkou)¹⁷⁾ byly manipulovány originální listiny, nejčastěji se týkající sice různých, ale vždy majetkových záležitostí. Spisy byly při pořádání roku 1762 označeny jednak číslem přihrádky a jednak dostaly v rámci této přihrádky číslo vlastní. Signatura složená ze dvou čísel byla nezaměnitelná. Dopisována byla na spis k již dříve zhotovenému regestu. Původní signatura byla zpravidla při této příležitosti přeškrtnuta. Každý spis byl rovněž převázán a dostal archivní štítek. Toto vpisování nových signatur přímo na danou písemnost se týkalo všech archiválií.¹⁸⁾

Mezi zvláštnosti této manipulace můžeme označit vynechání některých signatur. Nejmarkantnější to bylo v přihrádce č. 9. Velmi specifické je dvojí signování v rám-

¹⁴⁾ Posloupnost rektorů viz SOKA JH, Sb. rkp. 5, Catalogus personarum, nefol. Aby byla řada rektorů telčské koleje úplná, je nutno zmínit Thaddea Schluderbacha, SJ, který úřad zastával od 8. srpna do 30. listopadu 1773.

¹⁵⁾ Po skončení telčského rektorátu stál Asten v čele koleje v Chomutově, Zaháni a v Praze na Novém Městě. Je tedy možné, že se pořádání spisů věnoval i zde. Výzkum jeho činnosti po roce 1762 je však nad rámec této studie. K údajům o jeho životě viz pozn. 10. K jeho životu po roce 1773 ještě krátce Jaroslav Šotola, *Zrušení jezuitského řádu v českých zemích. Kolektivní biografie bývalé elity (1773–1800)*. Disertační práce, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2006, tabulky, s. 37.

¹⁶⁾ MZA, E 30, kn. 1. Při jeho pořádacích pracích došlo k vyčlenění některých písemností, které nedostaly novou signaturu, ale zároveň byly ponechány v archivu. Radimský je zařadil do kart. 13, do složky, kterou označil titulem „bez signatury“.

¹⁷⁾ Radimský značku přepisuje jako 44. Tohoto označení se drží i autorka článku.

¹⁸⁾ Systém uspořádání archiválií nebyl, nakolik je mi známo, v jezuitských kolejích totožný. Záleželo

ci přihrádky č. 16; z rozboru písařských rukou, které provedly přiřazení signatur, je zřejmé, že bylo provedeno v roce 1762, nejde tedy o relikv předchozího uspořádání. Jednu a tutéž archivní značku tak nesou vždy dvě vůbec se k sobě nevztahující archiválie. Jedna řada přináší papežské dokumenty (nesou tedy označení Scr. 16 a pořadová čísla 1–51). Jejich regesta nejsou uvedena v inventáři, tam nalezneme pouze poznámku „*in eodem scrinio habentur Pontificia*“ svědčící o uchování těchto materiálů v archivu.¹⁹⁾ Druhá řada, souhlasící s inventářem, obsahuje listiny vydané biskupem nebo konzistoří. Má stejné číslování (Scr. 16 + konkrétní číslo) a dokonce i úplně stejný počet položek (51).

V archivu můžeme rozeznat šest větších tematických celků. Následující řádky se budou postupně věnovat jejich obsahu, rozsahu a dochování.

1. Představení koleje a světské úřady

Název přihrádky	Signatury podle manipulace 1762	Dnešní uložení ²⁰⁾
2 – Pontificia, generální a provinciální kongregace	2/1–2/6	MZA, E 30, 2/1; 2/6, kart. 1 ²¹⁾ NA, Jesuitica (dále JS), IIIo-476, kart. 205 (složka s označením 2 – zde sign. 2/2, 2/3, 2/4, 2/5)
5 – Řád a provincie	5/1–5/4	NA, JS, IIIo-480, kart 209 (složka s označením V – zde část sign. 5/1, dále sign. 5/2; 5/3; 5/4) NA, JS, IIIo-480, kart 209 (složka s označením 35 – zde část sign. 5/1) NA, JS, IIIo-478, kart 207a (zde část sign. 5/1 a část sign. 5/3)
9 – Nařízení císařů a provincie	9/1–9/56 (neobsazeny jsou položky 9/7–9/19)	NA, JS, IIIo-478, kart. 207 (poř. č. složky 1 – zde sign. 9/1; 9/2; 9/4; 9/5; 9/6; 9/20; 9/23; 9/25; 9/27; 9/28; 9/30; 9/31; 9/32; 9/33; 9/34; 9/39; 9/41; 9/42; 9/43; 9/44; 9/45; 9/48; 9/52; 9/54; 9/55; 9/56)
16 – Biskupové a konzistoř (řada souhlasící s inventářem)	16/1–16/51	NA, JS, IIIo-479, kart. 208 (složka nadepsaná Decreta, zde sign. 16/1; 16/2; 16/3; 16/4; 16/5; 16/6;

Název přihrádky	Signatury podle manipulace 1762	Dnešní uložení
		16/7; 16/8; 16/9; 16/10; 16/11; 16/12; 16/13; 16/14; 16/15; 16/17; 16/18; 16/19; 16/20; 16/21; 16/22; 16/23; 16/25; 16/26; 16/28; 16/29; 16/30; 16/31; 16/32; 16/33; 16/34; 16/35) NA, JS, IIIo-479, kart. 208 (složka bez názvu a čísla, zde sign. 16/24) NA, JS, IIIo-476, kart 205 (poř. č. složek: 2, 3, 4, 5, 6, zde sign. 16/41; 16/42; 16/43; 16/44; 16/46; 16/47; 16/49; 16/50)
16 – paralelní řada obsahující převážně papežské dokumenty	16/1–16/51	NA, JS, IIIo-476, kart 205 (poř. č. složky 2 a 7)
21 – Listy generálů a provinciálů	21/1–21/37	nedochováno

na archiváři, jaký přístup zvolí. Ve znojemské koleji se sign. skládaly z písmen a čísel, srov. Mojmir Švábenský, *Jesuité ve Znojmě, 1243–1773*, inventář MZA. Brno 1953, s. V. Rovněž systém, který si vybrali jezuité v Uherském Hradišti (signatura se skládala z písmen, arabských a římských číslic), byl jiný. Srov. Metoděj Zemek, *Jesuité v Uherském Hradišti, 1635–1773*, inventář MZA. Brno 1955. Specifický pořádací systém (archivní skříně pojmenované podle světců) měl například provinciální archiv v Praze: Karel Beránek, *Jesuitica*, inventář NA, Praha 1960, s. 7–9. K archivům ještě viz dosud nepublikovanou studii o jezuitské raně novověké historiografii v českých zemích zpracovanou kolektivem autorů pod vedením Kateřiny Bobkové-Valentové.

¹⁹⁾ MZA, E 30, kn. 1, nefol.

²⁰⁾ Protože archiválie v Moravském zemském archivu jsou manipulovány na základě starých signatur, uvádím-li dnešní uložení, zároveň tím dokladuji, že se ta a ta písemnost evidovaná při manipulaci roku 1762 dochovala.

Naproti tomu v Národním archivu jsou manipulovány po složkách – někdy kopírujících uložení v Guberniu, jindy v archivu kláštera, nebo nic z toho. Tyto složky obsahují více starých signatur dohromady. Nejsou nijak vnitřně členěny, ani nejsou vždy profoliovány. Jsem tedy nucena odkazovat na jednotlivé složky, uvnitř kterých si badatel konkrétní archiválii musí najít sám. Upozorňuji také

Papežské dokumenty byly zařazeny do přihrádky č. 2 (sign. 2/1, 2/4, 2/5, 2/6) a 16 (paralelní řada). Scrinium 2 (resp. sign. 2/1) obsahuje papežská breve udělující privilegia, odpustky, či kanonizační dekrety vydané převážně Benediktem XIV. (1740–1758). Poslední signatura z této přihrádky (2/6) uchovává dekret o plnomocných odpustcích vydaný roku 1767 Klementem XIII. (1758–1769), na tisku je rektorova poznámka o promulgaci. Paralelní řada přihrádky č. 16 (o níž nelze rozhodnout, zda se uchovála celistvá, protože nemá vlastní elench) obsahuje starší papežské dokumenty či dokumenty římských kongregací, počínaje rokem 1629. Týkají se rovněž udílení odpustků, zejména na řádové svátky, slavení těchto svátků, vyhlášení svatých roků atd.

Nařízení biskupů a konzistoře obsahuje Scrinium 16 (řada souhlasící s inventářem). Obsah přihrádky je dochován téměř celý. Uloženy zde byly dekrety biskupů a konzistoře s nařízeními pro celou diecézi zejména z 18. století (vyhlášení protiturecké sbírky, zavedení různých poplatků, výběr kontribucí, oslava kanonizace sv. Jana Nepomuckého, vyhlášení exekví za zemřelého Karla VI. atd.). Vedle nich však přihrádka uchovává dokumenty vztahující se ke konkrétním osobám, událostem a objektům; zejména v souvislosti s patronátním právem koleje. Sign. 16/26 obsahuje povolení asesora olomoucké konzistoře Matyáše (Matouše) Tengelotta požehnat novou kapli přistavěnou k farnímu a hřbitovnímu kostelu sv. Jana v Urbanově a slavit v ní liturgii udělené roku 1659, které pomůže blíže datovat vznik této kaple.²²⁾ Sign. 16/22 zaznamenává výsledky biskupské vizitace ve Slavonicích konané roku 1662. Sign. 16/25 z roku 1726 se vztahuje k nově zbudovanému kostelu sv. Jana Nepomuckého na předměstí Telče, v němž povoluje sloužit mši ke cti patrona kostela, ač tehdy ještě nekanonizovaného. Je tedy důkazem slavení svátku před svatořečením roku 1729 a navíc nám ozřejmuje postup stavebních prací. Obsáhlá sign. 16/18 pak seznamuje s kontroverzí, již způsobil roku 1726 telčský děkan Martinus Žaurek, když nechal přemístit relikvie patronky města sv. Markéty. Sign. 16/49 se dotýká obce Knínice, na jejichž katastru má nově vzniknout a být požehnáno celkem šest křížů zhotovených z mědi.

na to, že složky nejsou označeny vždy stejným stylem. Někdy nesou upozornění na číslo přihrádky z manipulace roku 1762, jindy jsou složky v rámci jednoho kartonu označeny pouze pořadovým číslem. Při odkazování uvádím takové označení, které je na složce. Do závorky dále píšu, které signatury z manipulace roku 1762 zde badatel nalezne. Tímto způsobem mohou badatelé snad celkem rychle najít konkrétní písemnosti, stejně jako si snad mohou udělat představu o tom, jak velká část archivu koleje se do dnešních dnů dochovala.

²¹⁾ Výčty sign. se současným uložením v MZA má samozřejmě J. Radimský, *Jesuité v Telči 1651–1773*.

²²⁾ Václav Richter, *Farní kostel sv. Jana Křtitele v Urbanově*. In: Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, F 34–36, 1990–1992, s. 71–86, zde především s. 80; Pavel Borský, *Kostel sv. Jana Křtitele v Urbanově u Telče*. In: Průzkumy památek, 16, č. 2, 2009, s. 139–148.

Řádové dokumenty byly zařazeny zejména do sign. 5/2. Zde byly archivovány dekrety generálních kongregací z let 1706, 1730, 1751, 1755 a nařízení generálů z let 1753–1762. Katalogy účastníků generálních kongregací byly archivovány pod sign. 2/2. Listy generálů byly součástí příhrádky 21, tyto se však nedochovaly. Vyhlášky a dekrety přicházející z provincie byly k dispozici v sign. 2/3, dnes se dochovala akta z provinciálních kongregací z let 1711 a 1717. Encykliky provinciálů se dochovaly v sign. 5/1 (od Balthasara Lindnera /1750–1755/, Timothea Raisyho /1756–1760/, Francisca Wissingera /1760–1764/). Listy provinciálů byly stejně jako listy generálů deponovány v příhradce 21 a dnes je postrádáme. Navzdory názvu *Scrinia* č. 9 „Caesarea et Provincialia“ zde nenacházíme žádná nařízení, která by přicházela z centra provincie. Nicméně právě tato skříňka obsahuje neobsazené signatury; snad zde tedy byly původně dokumenty, které byly nakonec v roce 1762 vyčleněny.

Nařízení **světské správy**, počínaje císařskými dekrety, nalezneme v příhradce 9 (nedochovala se v úplnosti). Obsahuje zejména vyhlášky o daních a kontribucích.

2. Hospodaření koleje a správa statků

Název příhrádky	Signatury podle manipulace 1762	Dnešní uložení
1 – Nejnovější stvrzenky a dlužní úpisy	1/1–1/28	MZA, E 30, 1/7, kart. 1 ²³⁾ sign. 1/2 je dnes vložena do: MZA, E 30, 29/3, kart. 7
6 – Stvrzenky a obligace	6/1–6/34	MZA, E 30, 6/1; 6/4; 6/5; 6/7; 6/8; 6/9; 6/10; 6/13; 6/14; 6/17; 6/18; 6/19; 6/20; 6/22 6/25; 6/26; 6/27; 6/28; 6/29; 6/30; 6/32; 6/34, kart. 1, kart. 2
10 – Úroky a kapitál	10/1–10/32	MZA, E 30, 10/7; 10/8; 10/13; 10/15; 10/16; 10/17; 10/23; 10/27, kart. 2
11 – Pohledávky a nadace	11/1–11/15	MZA, E 30, 11/1–11/15, kart. 2
12 – Smlouvy	12/1–12/25	MZA, E 30, 12/1–12/25, kart. 2, kart. 3

²³⁾ Regest ve starém inventáři (1762) mylně uveden pod sign. 1/16. Srov. MZA, E 30, kn. 1, nefol.

Název příhrádky	Signatury podle manipulace 1762	Dnešní uložení
17 – Zaměstnanci koleje	17/1–17/4	MZA, E 30, Listiny, 17/1
18 – Fundace	18/1–18/46	MZA, E 30, 18/1; 18/7; 18/10; 18/11; 18/12; 18/14; 18/15; 18/16; 18/17; 18/18; 18/21; 18/23; 18/24; 18/26; 18/27; 18/29; 18/30; 18/31; 18/32; 18/33; 18/34; 18/35; 18/36; 18/37; 18/38; 18/39; 18/40; 18/41; 18/42; 18/43; 18/44; 18/45; 18/46, kart. 3 MZA, E 30, Listiny, 18 B (zde sign. 18/5) MZA, E 30, Listiny, 18/6 (zde sign. 18/6) MZA, G 11, sign. 481 (zde sign. 18/2)
19 – Knínice a Radkov	19/1–19/45	MZA, E 30, 19/1; 19/2; 19/3; 19/4; 19/5; 19/6; 19/7; 19/8; 19/10; 19/11; 19/12; 19/14; 19/15; 19/16; 19/17; 19/19; 19/20; 19/21; 19/22; 19/23; 19/24; 19/25; 19/26; 19/28; 19/29; 19/30; 19/34; 19/37; 19/38; 19/39; 19/40; 19/42; 19/43, kart. 4, kart. 5
23 – Hospodaření	23/1–23/10	MZA, E 30, 23/2; 23/3; 23/4; 23/5; 23/9; 23/10, kart. 5
24 – Účty	24/1–24/8	MZA, E 30, 24/1, kart. 5
37 – Testamenty	37/1–37/10	MZA, E 30, 37/1 (druhá část sign. in MZA, E 30, Listiny, 37/1); 37/4; 37/5; 37/6; 37/7; 37/8, kart. 10
41 – Staré stvrzenky	41/1–41/29 ²⁴⁾	MZA, E 30, 41/3; 41/5; 41/8; 41/10; 41/15; 41/18; 41/22; 41/26; 41/27; 41/28; 41/29, kart. 12
44 – Originály nadačních a fund. listin	44/1–44/22	MZA, E 30, 44/2; 44/3; 44/4; 44/5; 44/12; 44/14; 44/15; 44/16; 44/20; MZA, E 30, Listiny, 18 (zde sign. 44/17)

Základem hospodářství telčské jezuitské koleje byla fundace zakladatelky hraběnky Slavtové ve výši 50 tisíc zlatých a v podobě hospodářského dvora situovaného v blízkosti Telče (tzv. Veselský).²⁴⁾ Pro svoji obživu zakoupili roku 1667 telčští jezuité od jihlavské koleje za 21 tisíc rýnských zlatých statek Knínice (kopie smlouvy viz sign. 19/12). Roku 1680 ještě zamýšleli zakoupit statek Nová Buková (19/21). Dále vlastnili v okolí Telče několik polí a luk.

Hospodaření na nemovitém majetku lze sledovat především v příhrádkách 19 a 23. *Scrinium* 19 je zasvěcené Knínickému panství; hospodaření lze studovat v letech 1670–1673 (19/10) a s tímto datem je spojen i soupis polí patřících k jednotlivým gruntům (19/25). K Veselovskému dvoru náleží sign. 23/2 a 23/9. Pole patřící už od počátku existence koleji telčským jezuitům jsou uvedena v sign. 23/4.

Informace k uloženému **kapitálu koleje** a úrokům náležely do příhrádky 10. Vytvářené přehledy – např. *Poznamenání kapitálu koleijního a kapitálu z fundací* (10/1) či *seznam aktiv a pasiv koleje k roku 1762* (10/31) však dnes chybí. Kolej uložila finanční prostředky například u telčského panství, a to roku 1709 (18/31).

Naopak kolej měla **pohledávky** vůči různým institucím a osobám. *Scrinium* 1 obsahovalo stvrzenky na koleji vyplácené částky z dlužných úpisů, které byly v době pořádání archivu ještě nesplaceny (dochovány pouze 1/2 a 1/7). Poté stvrzenky staršího data (*Scrinium* 6) a stvrzenky veskrze staré (41).

Odkazy a dary tvořily také významnou součást příjmů, zpravidla ale nebyly určeny přímo na provoz koleje. Spisy byly soustředěny do příhrádek 11 a 18. Testamenty, uchovávané také kvůli legátům, se shromažďovaly ve *scriniu* 37. Zakladatelka koleje Františka Slavtová vytvořila nadací několik – roku 1670 na vydržování 12 hudebníků působících při kostele Jména Ježíš v Telči, resp. založení hudebního semináře, roku 1657 na věčné světlo v domácí kapli (*Hauskapelle*) jezuitské koleje zasvěcené sv. Anně, roku 1663 odkázala 1 000 zlatých (ve formě pohledávky), roku 1672 vytvořila mešní nadaci v Olivetské kapli (44/12). Mezi další významné dárce patřili: Justina Kapetová (11/4), Zuzana Hodová (11/5) a Tomáš Hoda (11/13 a 18/32), Marie Grieskircherová (18/15).

Bližší **přehled příjmů a výdajů koleje**, které by nám poskytly účty, k dispozici není pro nedochování obsahu příhrádky 24. Rámcové účty jsou dochovány pouze pro sedmdesátá léta 17. století (24/1).

O finančních transakcích se dozvídáme také ze smluv (*Scrinium* 12).

Téměř se nedochoval obsah příhrádky věnované zaměstnancům koleje (*Scrinium* 17), kde byly celkem čtyři položky; tři z nich byly nazvané celkem vágně (některé propouštěcí listy, žádosti, různé účty), což nám neumožní jejich obsah rekonstruovat. Sign. 17/2 obsahovala smlouvy a informace o platech, které operáři koleje vyplácel jednotlivým řemeslníkům během stavby kostela. Naproti tomu je

²⁴⁾ Součástí inventáře z roku 1762 nejsou regista uložených písemností.

²⁵⁾ Kopie fundační listiny je v MZA, E 30, 18/17, kart. 3. Originál se nedochoval.

zachován přehled výplat pro sloužící koleje z roku 1737.²⁶⁾ Jelikož list není signován, není zřejmé, kde přesně byl uložen.

Dochované materiály informují více o hospodaření v 17. než 18. století. Nejvíce materiálu je patrně k sedmdesátým letům 17. století, tedy k době, kdy se krátce po založení utvářela celá hospodářská základna. Tyto cenné archiválie ještě doplňují diář jezuitů zodpovědného za hospodaření za rok 1678 (23/5). Naopak materiály, jak dílčí (např. jednotlivé stvrzenky) nebo přehledové, dnes chybí. S těmito prameny pracovali nejspíše úředníci gubernia, a protože jsme je v příslušném fondu MZA nedohledali, je nutno je prozatím považovat za deziderata.²⁷⁾

3. Duchovní správa a patronátní práva

Název příhrádky	Počet signatur	Dnešní uložení
4 – Investitury a prezentování do farností, supliky	4/1–4/24	MZA, E 30, 4/8, kart. 1
25 – Kostel jména Ježíš	25/1–25/38	MZA, E 30, 25/3–25/11; 25/13; 25/14; 25/16; 25/19; 25/20; 25/21; 25/24; 25/26; 25/29; 25/31; 25/32; 25/33; 25/35; 25/36; 25/38, kart. 5, kart. 6 MZA, G 1, 5998–6349 (zde sign. 25/16) sign. 25/22 je dnes vložena do: MZA, E 30, 2/5, kart. 1
29 – Pokorného nadace	29/1–29/7	MZA, E 30, 29/1; 29/2; 29/3; 29/4; 29/6, kart. 7

²⁶⁾ NA, JS, IIIo-479, kart. 208, složka Decreta.

²⁷⁾ Je třeba badatelsky vyhodnotit, zda by bylo možné chybějící archiválie nahradit informacemi zapisovanými do trienálních katalogů (oddíl „tertius“). Trienální katalogy z telčského archivu jsou dnes ztracené (sign. 14/27, 14/28, 14/29), k dispozici však máme jejich kopie zasláné do Říma (Archivum Romanum Societatis Iesu, dále ARSI, Boh. 15 – Boh. 88). K tomuto především Kateřina Bobková-Valentová, *Jak vytvořit životopis jezuitů. Přehled řádových evidenčních pramenů, jejich dochování, dostupnost a vypovídací hodnota*. FHB, 26, č. 2, 2011, s. 365–402, zde 379–385.

Název přihrádky	Počet signatur	Dnešní uložení
31 – Kaple na Olivetské hoře	31/1–31/7	MZA, E 30, 31/1; 31/2; 31/3; 31/4; 31/6, kart. 7
32 – Kaple v Knínicích	32/1–32/11	MZA, E 30, 32/5; 32/8, kart. 7
33 – Patronátní práva	33 A–33 O	MZA, E 30, 33 A; 33 B; 33 C; 33 D; 33 E; 33 F; 33 G; 33 H; 33 J; 33 L; 33 M; 33 N, kart. 8
39 – Telčské kostely	39/1–39/26	MZA, E 30, 39/1; 39/2; 39/3; 39/4; 39/5; 39/6; 39/7; 39/8; 39/9; 39/11; 39/12; 39/13; 39/14; 39/15; 39/16; 39/17; 39/18; 39/19; 39/20; 39/21; 39/22; 39/23; 39/24; 39/25; 39/26, kart. 8

Řádovému kostelu jezuitů v Telči s patrociniem Jména Ježíš náležela přihrádka č. 25. O založení kostela spojeného s přesunem budovy děkanství referuje položka 25/3, která obsahuje také (nedatovaný) opis žádosti Karla Slavaty zaslanou generálnímu vikáři řádu, aby schválil stavbu kostela, a odpověď Joanna Paula Olivy. Součástí sign. 25/4, která se věnovala rovněž dohodě o postoupení prostoru, v němž se nacházelo děkanství, je i plán, který upřesňuje napojení kostela na budovu koleje. Tam, kde přiléhala kolej k zadní straně kostela, byla rektorova cela. Naopak na sakristii navazovaly prostory pro otce třetí probace (*Tertiarorum musaeum*). Stavebním záležitostí se dále věnovala nedochovaná sign. 25/23, která obsahovala účty a smlouvy ke stavbě. Drobné zmínky o velikosti kostela nalezneme mimo tuto přihrádku – v sign. 39.²⁸⁾ Jinak prameny uložené ve 25 ozřejmují, jak měl vypadat provoz kostela a jeho vybavení – s ohledem na skutečnost, že nově budovaný jezuitský kostel a v těsné blízkosti stojící farní kostel si, v relativně malé Telči, nutně musely konkurovat. Je to patrné z dochovaného programu liturgie žehnání základního kamene (25/24), z bohatého inventáře bohoslužebných rouch a potřeb (25/5), smlouvy s varhanářem z roku 1670 (25/16), dohody

²⁸⁾ Jedná se přihrádky se záležitostmi telčských kostelů. I sem tedy patřilo jednání o přesunu budovy děkanství a potažmo i stavbě nového kostela.

o liturgickém provozu v Telči mezi jezuitu a děkanem z roku 1668 (součást 25/3), či projednávání otázky (rok 1669), jak slavně by se mělo patronicum jezuitského kostela slavit (25/8). Zajímavé, ale torzovitě dochované, jsou účty kostela (25/10). Zvláště je (nedatovaný) list, který vypisuje úvahy jezuitů, zda ponechat jako centrum zbožnosti Telčských farní kostel, anebo zda předměty či slavnosti a bohoslužby, na něž se zvláště vázala zbožnost obyvatel Telče, přesunout do jejich kostela. Na něj navazuje v téže věci dotaz adresovaný telčskému magistrátu (obě písemnosti v rámci pořádání archivu roku 1762 nedostaly novou sign., dnes uloženy MZA, E 30, bez sign., č. 21, kart. 13).²⁹⁾

Detailněji přihrádka vypovídá o úpravách kostela od padesátých let 18. století. Roku 1766 byla opravována věž kostela (25/33). Už předtím byly zhotoveny dva nové zvony (1751, nedochovaná sign. 25/28). O rok později byla zhotovena nová kazatelna (25/35) a zapláceno šest nových stříbrných svíců (25/36). Větší úpravu prostoru znamenalo zhotovení oltáře Bolestné Panny Marie roku 1766, k němuž se prameny nedochovaly (původně uloženy v sign. 25/34), a sv. Josefa, který byl zhotoven také v šedesátých letech a k němuž se sice nedochovaly účty (25/37); zajímavým pramenem je však seznam dárců, který eviduje i dary telčských jezuitů (25/38).

Významně byl s jezuitu spojen i telčský farní kostel sv. Jakuba (a další telčské kostely), protože nad ním představení koleje vykonávali patronátní právo. Dosažovali děkana a další duchovní a měli dohled nad veškerým děním. Postoupení kostela sv. Jakuba nové vrchnosti učiněné roku 1653 je k dispozici v sign. 39/8. I tady je začleněna dohoda o liturgickém provozu mezi děkanem a rektorem jezuitů, o níž byla řeč výše (39/12). Jinak je obsah přihrádky převážně finančního charakteru – jsou zde kostelní účty či účetní výkazy za stavbu (39/5) a později také opravu kostelíka sv. Anny na předměstí Telče (39/4). Jezuité spravovali také hraběnkou Slavatovou založenou Olivetskou kapli (přihrádka 31) a kapli v Knínicích (32).

Listinou z 8. 10. 1664 (sign. 33 A) získali jezuité patronátní práva nad farami v Telči a okolí (děkanství Telč s farou v Kostelní Myslové a s kostely Panny Marie, sv. Vojtěcha a sv. Ducha, farnosti Slavonice, Mrákotín, Studená, Urbanov, Radkov, Růžená, Želetava, Pavlov).³⁰⁾ Důvody byly, jak již objasnil Josef Hrdlička, historické, fary svěřil koleji v Jindřichově Hradci jejich dosavadní patron Adam II. z Hradce.³¹⁾ Se založením telčské koleje přešla práva nad farnostmi na ni. Záležiti

²⁹⁾ K tomu srov. pozornost, jakou vybavení jezuitského chrámu věnovala Františka Slavatová – A. Hamrlová, *Calices arte et pretio exquisitos*, zejména s. 72 a 85.

³⁰⁾ Jarmila Hlaváčková, „In Societatem affectu“. *Celebranti a kazatelé na jezuitských slavnostech v Telči*, *Historica Olumucensia*, 56, 2019, v tisku. Jednalo se o všechna větší sídla na telčském panství, jak již uvedl Josef Hrdlička. Viz Josef Hrdlička, *Panství Telč za posledních pánů z Hradce a Slavatů (1550–1691)*. In: Martina Indrová – Irena Tobiášková (eds.), *Telč v průběhu staletí*. Telč 2017, s. 16.

tosti patronátu byly v nové manipulaci shromážděny do dvou přihrádek. Zvlášť byly, předpokládám, odděleny supliky a prezentační dokumenty novější (Scr. 4) a dokumenty starší (Scr. 33). Hypotézu však nelze zcela ověřit, z přihrádky č. 4 je jenom málo dochovaných dokumentů a starý inventář většinou neuvádí u regist dataci. Sign. 33 A obsahuje dokumenty k přenesení patronátních práv z koleje v Jindřichově Hradci na kolej v Telči. Sign. 33 C a 33 Gb obsahuje dokumenty k obsazení faráře v Želetavě, sign. 33 Ga v Telči, 33 Gc v Pavlově, 33 Gd v Urbanově a 33 Ge v Mrákotíně.

4. Vnitřní správa a chod koleje

Název přihrádky	Počet signatur	Dnešní uložení
7 – Lékárna	7/1–7/8	nedochováno
8 – Knihovna	8/1–8/10	NA, JS, IIIo-477, kart. 206 (složka s poř. č. 1 – zde sign. 8/1; 8/2; 8/6; 8/7; 8/8; 8/9; 8/10), (složka s označením 8/3 obsahuje totožnou sign.), (složka s označením 8/5 obsahuje totožnou sign.), (samostatná kniha bez viditelné sign. je katalogem nesoucím st. sign. 8/4)
13 – Konvikt sv. Andělů	13/1–13/15	nedochováno
14 – Domestica	14/1–14/31	nedochováno
34 – Terciát	34/1–34/3	nedochováno
35 – Školy	35/1–35/14	NA, JS, IIIo-480, kart. 209 (složka s označením 35 – zde sign. 35/1; 35/2; 35/3; 35/4; 35/8; 35/9; 35/10; 35/11; 35/12; 35/13; 35/14)
38 – Mísie	38/1–38/7	NA, JS, IIIo-478, kart. 207a (zde sign. 38/1; 38/3; 38/5; 38/6; 38/7)
40 – Zahrada koleje	40/1–40/2	MZA, E 30, 40/1; 40/2

Kromě pastorační činnosti byli jezuité sídlící v koleji činní v jiných službách. Zřizovali školu a hudební seminář, lékárnu, pečovali, aby fungoval terciát, a spravovali knihovnu.

Záležitosti škol byly svěřeny přihrádce č. 35. Budování školy je možno studovat na částečně dochovaných účtech (35/8). O zřízení rétoriky a poezie svědčí dvě signatury (35/5 a 35/6). Katalogy studentů jsou dochovány pro roky 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1719, 1721, 1722, 1727 (sign. 35/3). Kongregace studentů byla schválena olomouckým biskupem v roce 1761 (35/14).³²⁾ Torza školských her se zachovala jak tištěná, tak rukopisná (35/1).

Archiválie týkající se konviktu sv. Andělů uchovávala přihrádka č. 13. Obsah přihrádky dnes považujeme za nedochovaný. Z inventářových regist vyplývá, že do archivu roku 1762 byly včleněny účty, které uchovával regens semináře a jeho praesidus (13/6). Konvikt měl svá statuta (13/11) a další psaná pravidla (13/2).³³⁾ Na jeho chod byly zřízeny dvě větší nadace Georga Andrei Mayerhöffera (13/10) a fundace „Lehrbaumiana“ (13/15).

Záležitosti vnitřního chodu koleje náležely do přihrádky 14 (Domestica). Kromě osobních informací o obyvatelích koleje (katalogy), jimž se věnuji níže, obsahovala nejrůznější pravidla a instrukce, které upravovaly vztah mezi kolejí a okolním prostředím (pravidla pro vstup cizích do koleje – 14/11, 14/31). Písemnosti z této přihrádky se nedochovaly.

Jen málo informací dává inventář k terciátu, což jsou jediné dostupné informace vůbec, neboť obsah přihrádky se nedochoval. Byly zde „spisy týkající se třetí probace“ (34/3), „výpisy z nařízení představených“ či „katalogy jezuitských mučedníků“ (34/2), tedy materiály, které sloužily k formaci terciářů, o nichž si však na základě vágních formulací můžeme udělat jen zběžnou představu. Kromě toho se archivovaly osobní údaje otců třetí probace (34/1).

Svou zvláštní přihrádku měla knihovna. Její obsah svědčí o postupném rozrůstání se kolejní bibliotéky. Jsou zde tři různé staré (tj. před rokem 1762 platné) katalogy (8/3, 8/4, 8/5), stejně jako i listy týkající se opatřování knih (8/8). První z nich je datován už 1660, jiný pochází od Bohuslava Balbína a svědčí o objedná-

³¹⁾ Josef Hrdlička, *Obtížné počátky. Jezuitské koleje v Českém Krumlově, Chomutově a Jindřichově Hradci před rokem 1618*, referát pronesený na konferenci Řád a město, řád a jeho mecenáši konané v Telči ve dnech 24.–26. září 2018.

³²⁾ K tomu viz také Zdeněk Orlita, „Non multi, sed boni.“ *Mariánské sodality při jezuitské koleji sv. Jiří v Opavě v 17.–18. století a vývoj v ostatních částech olomoucké diecéze*. In: Bratrstva. Světská a církevní sdružení a jejich role v kulturních a společenských strukturách od středověku do moderní doby. (Sborník příspěvků z III. pardubického bienále, 29.–30. dubna 2004). Pardubice 2005, s. 103–140, zejm. s. 107.

³³⁾ Jejich opisy by snad mohly být součástí rkp. MZA, G 10, inv. č. 284, *Historia convictus musurgici sive Seminarii ss. Angelorum Telczii*, f. 3r–5r.

vání jeho knih (z 9. 6. 1684). Péči o knihovnu dosvědčují četné stvrzenky vystavované vazači knih (8/7). Nedatovaný soupis dobrodinců podílející se svými dary na opravě knihovny ukazuje, že minimálně jednou během existence koleje byl upraven interiér knihovny místnosti (8/2). Tuto obnovu můžeme datovat do dvacátých let 18. století. Významný přírůstek zaznamenala kolejní bibliotéka díky odkazu hraběte Maximiliána z Regalu, který v závěti daroval svou knihovnu ze zámku v Horní Cerekvi právě telčským jezuitům, k čemuž se dochoval list rektora koleje Astena správci závěti (8/10).

Spisy k lékárně byly ukládány do přihrádky č. 7. Její obsah se také nedochoval.

5. Personálie

Název přihrádky	Počet signatur	Dnešní uložení
3 – Poslední sliby a abdikace noviců	3/1–3/7	MZA, E 30, 3/1; 3/2; 3/3; 3/5; 3/6; 3/7, kart. 1
14 – Domestica	14/1–14/31	nedochováno
15 – Elogia	15/1–15/8	NA, JS, IIIo-479, kart. 208 (složka s poř. č. 1 a nadpisem Elogia – zde sign. 15/6), (složka s poř. č. 2 – zde sign. 15/8), (složka s poř. č. 6 – zde sign. 15/7 a 15/4)
28 – Viatica	28/1–28/3	NA, JS, IIIo-480, kart. 209 (složka s označením 28 – zde sign. 28/2, 28/3)

Evidence členů jezuitského řádu byla klíčem k efektivnímu vykonávání poměrně širokého spektra služeb, které řád provozoval. Proto řád dbal na shromažďování a uchovávání takových informací, které pomáhaly provinciálovi při přidělování úkolů a úřadů. Informace z každé koleje zasílané do provinciálního (a potom také do řádového) centra byly paralelně uchovávány v kolejním archivu.³⁴⁾

³⁴⁾ Srov. Kateřina Bobková-Valentová, *Jak vytvořit životopis jezuitu, zejm. s. 366–367, 368, 378, 382–383.*

Patřily sem katalogy členů (triennální) shromážděné do sign. 14/29 (první část), 14/28 (druhá část), 14/27 (třetí část), katalogy evidující členy pro potřeby koleje (staré katalogy byly pod sign. 14/2 a soudobé pod sign. 14/24), informace o profesích (14/26), informace o kandidátech – jak scholasticích, tak těch, kteří aspirovali na koadjutory (14/22, 14/30). Písemnosti s těmito signaturami se nedochovaly – na tomto místě lze odkázat na tytéž prameny uchovávané v jiných archivech.³⁵⁾

Profesní lístky a abdikční formule těch jezuitů, kteří sliby skládali v koleji v Telči, patřily do přihrádky č. 3 (sign. 3/1, 3/2, 3/3). Mezi personálie lze zařadit lístky, které prikazovaly, z které do které koleje se má jezuita přesunout (Viatica), k čemuž se dochovaly také účty. V archivu se zachovala také některá Vocatia, tj. krátké životopisy a svědectví o povolání do řádu psané jezuitu v noviciátu, a také krátké životopisné črty použité při tvorbě elogií (15/6). O elogiích jako o do jisté míry typizovaných dokumentech, informuji níže.

6. Dějiny, životopisy, komemorace

Název přihrádky	Počet signatur	Dnešní uložení
5 – Elogia	15/1–15/8	NA, JS, IIIo-479, kart. 208 (složka s poř. č. 1 a nadpisem Elogia – zde sign. 15/6), (složka s poř. č. 2 – zde sign. 15/8), (složka s poř. č. 6 – zde sign. 15/7 a 15/4)
20 – Dějiny koleje	20/1–20/10	ÖNB, 13558* (zde sign. 20/1; 20/2; 20/3; 20/4; 20/5; 20/6; 20/7; 20/8; 20/9; 20/10)

³⁵⁾ Tři nebo čtyři exempláře měly rkp. katalogy breves (uchovávaly se v provinciálním archivu v Praze, domu první probace v Brně a v generálním archivu řádu v Římě). Od roku 1710 vycházely katalogy tištěné. Exempláře lze dnes studovat např. v ARSI. Těmito katalogy breves – prosté seznamy osob s uvedením úřadů – lze nahradit personální katalogy vedené v koleji. Triennální katalogy byly také vypracovány vícekrát, uchovávaly se opět na provinciálátu a na generalátu. I jejich studium – jak již bylo uvedeno – lze realizovat v ARSI. Srov. Kateřina Bobková-Valentová, *Jak vytvořit životopis jezuitu, s. 368, 375, 382–383.*

Na pomezí mezi materiály personálními a komemorativními jsou elogia.³⁶⁾ Jak již uvedla např. Kateřina Bobková-Valentová, životopisné údaje (kariéra, zastávané úřady) vykazují velkou míru spolehlivosti, zatímco líčení zbožnosti a duchovních kvalit je spíše schematické.³⁷⁾

Elogia v provincii zemřelých jezuitů, která kolovala po jednotlivých kolejích, se v Telči uchovávala patrně mimo archiv, protože – dle inventáře z roku 1762 – přihrádka 15 i 20 obsahuje řadu položek, elogia jezuitů (mimo vybraných osob) však ne. Není vůbec zřejmé, zda se elogia uchovávala jinde než v archivu a proč by tomu tak bylo. Tato do dnešní doby dochovaná „mimoarchivní“ elogia jsou dnes uložena v kart. 208 (NA, JS, inv. č. IIIo-479, kart. 208, složka 1, složka 3, složka 4, složka 5),³⁸⁾ některá jsou zařazena do kart. 209 (NA, JS, IIIo-480, složka s označením 28) i do kart. 207a (NA, JS, inv. č. IIIo-478). Na žádném elogiu nenalezneme archivní značku.

Archivní přihrádky obsahovaly jiné materiály. Co se týká elogií, byla ve dvou zmíněných přihrádkách pouze elogia některých řádových generálů (Franciscus Retz, SJ /1730–1750/, Carolus de Noyelle, SJ /1682–1686/, Thyrsus Gonsales, SJ /1687–1705/– sign. 20/5), elogium Augustina Strobacha (20/4), elogium Martina Středy (15/5 – dnes nedochováno) a dalších 18 významných osob (20/2).³⁹⁾

Tištěné výroční katalogy Tovaryšstva dostaly sign. 15/8. Tištěné menologium pak sign. 20/8.

V archivu se nacházely životopisy Františky Slavatové (německy psaný, nedatovaný, bez uvedení autora), Viléma Slavaty (v latině; 20/6) a fundátorky březnické koleje Ludmily z Újezda, rozené z Tallenberka (15/7).

K dějinám koleje se dochoval soubor litterae annuae (1656–1740), tzv. varianta „pro domo“; dále krátké zprávy nazývané buď epitomae historiae nebo litterae annuae (1740–1749, 1751, 1757) a dvě práce přibližující vznik koleje a první roky fungování sepsané na výzvu řádových historiků, nazývané v inventáři nepřesně „supplementa“.⁴⁰⁾

³⁶⁾ Srov. k tomu Martin Svatoš, *Jezuitská elogia jako historický pramen a elogia P. Martina Středy*. In: Jan Skutil (ed.), *Morava a Brno na sklonku třicetileté války*. Praha 1995, s. 207–220.

³⁷⁾ Kateřina Bobková-Valentová, *Jak vytvořit životopis*, s. 393.

³⁸⁾ O tomto souboru rovněž Kateřina Bobková-Valentová informovala. Viz ibidem.

³⁹⁾ Jedná se o tyto jezuitu: Franciscus Zwertby, SJ; Martinus Rolle, SJ; Lucas Spannauer, SJ; Sigismundus Fritz; Adamus Schubert, SJ; Paulus Rauscher, SJ; Joannes Pisek, SJ; Matthias Tanner, SJ; Georgius Possmourny, SJ; Melchior Mauritz, SJ; Ehrenfridus Dornkreil, SJ; Joannes Wolnitius, SJ; Henricus Förster, SJ; Georgius Heuserer, SJ; Joannes Felix, SJ; Joannes Regallo, SJ; Thomas Schindler, SJ; Matthias Hantsch, SJ.

⁴⁰⁾ K narativním textům také viz Kateřina Bobková-Valentová, *Litterae annuae*.

PRAMENY UCHOVÁVANÉ MIMO ARCHIV

Víme o několika podstatných pramenech, které patrně nebyly uloženy v archivu. Jedná se zejména v době manipulace archivu o „živé písemnosti“, nebo o spisy určené k nahlížení a konzultaci. Mezi první kategorií patřil kontinuálně vedený personální katalog, který měl rektor při ruce, a jako takový jej nedeponoval v archivních skříních.⁴¹⁾ Dále diář rektora, z něhož se nám do dnešních dnů dochovala pouze část z let 1736–1747,⁴²⁾ nepochybujeme však o průběžném vedení rektorských diáří v koleji a deponování těchto částí u představeného koleje.⁴³⁾ Mimo archiv byly rovněž soudobé účty koleje (od roku 1769).⁴⁴⁾ Diárium pro léta 1766–1773 se dochovalo také z konviktu sv. Andělů,⁴⁵⁾ pro nějž byla zpracována také jeho historie a současnost.⁴⁶⁾ Zdá se pravděpodobné, že rektor nebo jeho zástupce měl u sebe konsvetudinář místní koleje,⁴⁷⁾ tedy svod základních pravidel, které bylo vhodné dodržovat bez ohledu na stále se střídající jezuitu; pramen, který je více než vhodný pro osvětlení vnitřního života jezuitských komunit.⁴⁸⁾

⁴¹⁾ SOKA JH, Sb. rkp. 5, *Catalogus personarum*, nefol. Toto tvrzení zakládám nejen na tom, že se jednalo o živou písemnost, ale také na tom, že katalog postrádá náznak jakéhokoliv signování. Je však samozřejmě možné, že se archivní značka pouze nedochovala. V takovém případě by katalog byl deponován do sign. 14/24. Důležitějším důkazem je podle mého soudu zpráva zapsaná na f. 1r, která informuje o tom, že Adalbert Fuhn věnující roku 1837 rukopis do muzea, jej získal od zemřelého kunžateckého faráře Martina Skalického. Tomu jej přitom odkázal Joannes Kircher, jezuita, který roku 1773 působil v Telči a vyučoval v gymnáziu ve dvou nejnižších třídách. Smrt jej zastihla až roku 1832, právě jako správce farnosti Kunžak. Kircher tedy se svým odchodem z koleje odnesl i katalog, který se nacházel v místě mu lépe přístupném, než byl archiv. Od Kircherovi krátce Biobibliografická databáze řeholníků v českých zemích v raném novověku, heslo Kircher, Joannes, SJ, † po 1772, <http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/l.dll?hal~1000149486> [cit. 4. 1. 2019]. A také J. Šotola, *tabulky*, s. 92. Za prozkoumání katalogu stran starých signatur vděčím PhDr. Heleně Hálové, vedoucí Státního okresního archivu Jindřichův Hradec.

⁴²⁾ MZA, G 10, inv. č. 157, *Diarium collegii Telcensis*, 1736–1748.

⁴³⁾ K řádovým deníkům, jejich typologii a přehledu viz Klára Zárecká, *Diarium Collegii Reginae-hradecensis (1662–1666): historiografický pramen z prostředí Tovaryšstva Ježíšova*. FHB, 31, č. 1, 2016, s. 199–236.

⁴⁴⁾ MZA, G 10, inv. č. 129 [Přijmy a vydání jezuitské koleje v Telči].

⁴⁵⁾ MZA, G 10, inv. č. 155, *Diarium Seminarii ab anno 1766*.

⁴⁶⁾ MZA, G 10, inv. č. 284, *Historia convictus musurgici sive Seminarii ss. Angelorum Telczii*.

⁴⁷⁾ ÖNB, 13558, f. 19r–32v. Pramen je ve svazku s písemnostmi z dalších jezuitských kolejí.

⁴⁸⁾ Krátká charakteristika pramene zde: Kateřina Bobková-Valentová (ed.), *Consuetudines Assistentiae Germaniae I*, Praha 2011, s. 7. O důležitosti pak zejména s. 25–29.

ZÁVĚR

Fond Jezuité Telč Moravského zemského archivu uchovává 28 věcných skupin z původních 44, které vznikly při manipulaci v roce 1762. K nim můžeme přičíst dalších osm, které se dochovaly v jiných institucích. Tímto způsobem získáváme věrnější podobu archivu telčského domu třetí probace, tak jak vypadal v letech 1762–1773. Umožňuje nám studovat řadu aspektů chodu koleje (hospodářství, patronátní právo, dějiny, pastoraci, školu, knihovnu, dobrodince atd.) přinejmenším ve dvou etapách – v době, kdy kolej vznikala (od padesátých let 17. století) a v jejím závěrečném období (cca od padesátých let 18. století). Zvláště pozoruhodný je nárůst stavebních i jiných aktivit v posledních asi dvaceti letech existence koleje, který by jistě bylo vhodné porovnat s činností v jiných kolejích. Nelze však zastít, že nedochované prameny (např. pro terciát, konvikt, lékárnu) jsou poměrně velkou ztrátou.

Příloha

Manipulace 1762			Manipulace guberniální ⁴⁹⁾	Dnes uloženo ve fondech
Číslo přihrádky	Název přihrádky	Český název	Označení	
1	Restitutae obligationes recentiores, et apochae recentiores	Aktuální stvrzenky a obligace	O 3	MZA, E 30
2	Pontificiae, et Congregationem Generalem et Provincialem concernentia	Pontificia, papežské dokumenty, dokumenty z generálních a provinciálních kongregací	B 1	MZA, E 30; NA, JS
3	Vota ultima, et Nostrorum abdicaciones	Abdikace noviců a poslední sliby	A 2	MZA, E 30

⁴⁹⁾ Viz MZA, E 30, kn. 1, nefol.; J. Radimský, *Jezuité v Telči 1651–1773*, s. II–III.

Manipulace 1762			Manipulace guberniální	Dnes uloženo ve fondech
Číslo přihrádky	Název přihrádky	Český název	Označení	
4	Copiae Investiturarum. Praesentati. Libelli Suplices	Prezentace do farností a supliky	J 1	MZA, E 30
5	Societatem, et Provinciam concernentia	Řád a provincie	D 1	NA, JS
6	Apochae, et obligationes	Stvrzenky a obligace	O 2	MZA, E 30
7	Apotheca	Lékárna	A 1	nedochováno
8	Bibliotheca	Knihovna	B 2	NA, JS
9	Caesarea, et Provincialia	Světská správa	C 4	NA, JS
10	Census, Capitalia	Kapitál a úroky	C 3	MZA, E 30
11	Cessiones, et donationes	Pohledávky a donace	C 1	MZA, E 30
12	Contractus varii	Smlouvy	C 2	MZA, E 30
13	Convictus SS. Angelorum	Konvikt sv. Andělů	–	nedochováno
14	Domestica	Vnitřní správa	B 5	nedochováno
15	Elogia defunctorum	Elogia	E 1	NA, JS
16	Episcopalia, et consistorialia	Biskupové a konzistoř	D 2	NA, JS

Manipulace 1762			Manipulace guberniální	Dnes uloženo ve fondech
Číslo při- hrádky	Název přihrádky	Český název	Označení	
17	Familia, et Mechanici	Zaměstnanci koleje	A 3	MZA, E 30
18	Fundationis instrumenta	Fundace	F 3	MZA, E 30; MZA, G 11
19	Kinitzium, et Radkovicium	Knínice a Radkov	K 1	MZA, E 30
20	Litterae annuae. Historia Domus	Litterae annuae a dějiny koleje	J 2	ÖNB
21	Litterae Generalium, et Provincialium	Listy generálů a provinciálů	B 4	nedochováno
22	Res magistratus Urbis Telczensis	Telčský magistrát	T 1	MZA, E 30
23	Praedialia	Hospodářství	W 1	MZA, E 30
24	Rationes	Účty	R 2	MZA, E 30
25	Templus SS. Nominis Jesu	Kostel Jména Ježíš	K 4	MZA, E 30
26	Varia	Různé	M 1	MZA, E 30
27	Varia	Různé	B 3, L 1	MZA, E 30
28	Viatica	Přesuny mezi kolejemi	R 1	NA, JS
29	Fundatio Ven. Sacramenti	Pokorného nadace	F 2	MZA, E 30

Manipulace 1762			Manipulace guberniální	Dnes uloženo ve fondech
Číslo při- hrádky	Název přihrádky	Český název	Označení	
30	Fundatio pauperum	Nadace pro chudé	F 1	nedochováno
31	Sacellum Olivetarum	Olivetská kaple	O 1	MZA, E 30
32	Sacellum Kinicense	Knínická kaple	K 3	MZA, E 30
33	Jus Patronatus	Patronátní právo	J 1	MZA, E 30
34	Tertioratus	Terciát	T 2	nedochováno
35	Scholae	Školy	S 1	NA, JS
36	Lites	Spory	P 1	MZA, E 30
37	Testamenta, et legata	Testamenty	T 3	MZA, E 30
38	Missiones	Misie	M 2	NA, JS
39	Templa Telczentia	Telčské kostely	K 2	MZA, E 30
40	Hortus Collegii	Zahrada koleje	G 1	MZA, E 30
41	Apochae veteres	Staré stvrzenky	Q 1	MZA, E 30
42	Varii libri pictorii, architectonici, hydrostatici		-	nedochováno
43	Varia	Různé	S 2	MZA, E 30
44	Peculiaris cistula cum instrumentis originalibus	Originály fundačních, nadačních a jiných listin „bez signatury“	F 4	MZA, E 30
				MZA, E 30